

ВІДТВОРЕННЯ ОСНОВНОГО КАПІТАЛУ: НЕРІВНОВАЖНИЙ АНАЛІЗ

Спаський І.Д. , каф ЗЕТ та ЕП

У сучасної економічної теорії, зокрема у її неокласичному напрямку та похідних з нього дуже велику роль мають рівноважні моделі. Вони дуже навічно відображають економічні процеси, таким чином як би система тяжіла до стану гомеостазу. Але цього не відбувається. Ще у стародавньому Китаї розуміли, що джерелом будь якого руху є протиріччя [1]. Найбільшого розвитку ці позиції отримали у діалектичної методології [2], а потім у використанні нерівноважних підходів щодо дослідження природничих явищ об'єктивної дійсності.

На підставі дослідження показників відтворення основного капіталу, зокрема середнього віка, зміну долі накопичення за роками та інші можна зробити висновок про те, що процес відтворення основного капіталу має яскраво виражений нерівноважний характер. Цей факт підтверджується встановленням кореляційного зв'язку між змінами дифузних індексів Tankan та РМІ з показниками динаміки відтворення основного капіталу.

В самої своєї сутності відтворення основного капіталу відбувається як процес рішення комплексу протиріч, виражаючись у нерівноважних динаміках протікання. Процес відновлення основного капіталу, з одного боку, здійснюється в результаті ініціативи підприємців-новаторів в інтеграції з винахідцями[3]; з другого боку, відновлення відбувається в умовах інертності середовища у якому розгортається цей процес, а також комплексу ентропійних факторів, здійснюючих вплив на іноваційний процес. Таким чином урахування фактора ентропії, що також належить до нерівноважного підходу до дослідження дає можливість отримати більш повну уяву щодо процесу відтворення основного капіталу.

Завдяки використанню дифузних індексів існує можливість визначення керуючого параметра процесу відтворення основного капіталу, тому що саме підприємець-новатор має можливість протистояти економічній ентропії. Таким чином показники рівня ділового оптимізму та ділової активності можуть бути використані як керуючий параметр відтворення основного капіталу.

У сучасних умовах ентропійні фактори економічного розвитку мають специфічні безперервно мімікуючі форми. Наприклад «Сіндром великого бізнесу»[4] виникший в 60-х роках ХХ століття по суті суттєво підсилює інертність системи і, тим самим, спітворює діє антиіноваційним ентропійним фактором. «Сіндром великого бізнесу» оказує дуже серйозний вплив як на зниження ділової активності та ділового оптимізму підприємців, так і на іноваційну активність, що безпосередньо обумовлює процес відтворення основного капіталу.

Економічна циклічність матеріальною підставою якої, як звісттно, є періодичне відновлення основного капіталу також може бути описана на мові нерівноважного аналізу. Який може відобразити протиріччя на підставі яких здійснюється рух системи. Що також надає можливість виділити керуючі

параметри та створити прогностичні моделі з достатньо високим потенціалом.

Сучасний етап розвитку суспільства споживання знаходиться у стані, коли ентропійні процеси отримали значення критичних мод. Що проявляється у рівні дифузних індексів ділового оптимізму та ділової активності. Тому сучасна економічна політика на різних її рівнях, висловлюючи по суті інтереси зберігання існуючої системи організації господарського життя суспільства, прагне до стимулювання протиріч, які є двигуном економічного життя. Для неї всі засоби хороші, - «Мета виправдовує засоби», - від війн до штучних епідемій та інших форм суспільної паніки. Важливу роль у цьому процесі відіграє створення глобальних центрів іноваційного розвитку, інтегруючих підприємницький, інвестиційний, іноваційний, виробничий та кадровий потенціал. Створення глобальних центрів інноваційного розвитку це по суті керуючий вплив на параметри ділового оптимізму та ділової активності у цілях створення нерівноважної ситуації у стогнуючій системі. Це політика отримала назву керуємий хаос [5].

У цілому спроби знизити ентропійні процеси як усвідомлені, так і не усвідомлені націлені на створення діалектичної різниці потенціалів, забезпечуючої рух системи. У цілях подолання «синдрому великого бізнесу» згадуються вікові уроки «*laissez faire*», відомі ще в школі фізіократів та фрітрейдерства Адама Сміта. Тому що економічна свобода і є тим інституційним середовищем, що надає можливості підприємцям-новаторам здійснювати свої проекти в умовах мінімальної ентропії.

Висновки.

1. Дійсні природні процеси нерівноважні та пов'язані з протидією ентропійним процесам. Також соціально економічні процеси теж нерівноважні та протікають в умовах ентропії. Міф о природничої чи економічної рівновагі по суті антидіалектичен;
2. Відтворення основного капіталу це нерівноважний процес, для дослідження якого потрібно використовувати відповідні методи та інструментарій;
3. Використання такого поняття нерівноважного аналізу як ентропія надає можливості дослідження факторів опору середовища, у якому здійснюється процес відтворення основного капіталу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Лао Дзы. Дао де Дзин. Древнекитайская философия. Собрание текстов в двух томах. Т. I. М., «Мысль», 1972, 363 с.;
2. Гегель Г. В. Ф. Наука логики : в 3 т. / Г. В. Ф. Гегель. – М. : Мысль. – 1970-1972.;
3. Шумпетер Й. А. Теорія економічного розвитку: дослідження прибутків, капіталу, кредиту, відсотка та економічного циклу / Й. А. Шумпетер ; пер. з англ. В. Старка. – К. : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2011. – 242 с.;
4. Кадзума Татеиси. Вечный дух предпринимательства: Практическая философия бизнесмена: Пер. с англ. - К., 1992.;
5. Пригожин П., Стенгерс П. Порядок из хаоса. - М., 1986.